

Національний
банк України

Вимоги щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика

Департамент методології регулювання
діяльності небанківських фінансових установ

м. Київ, 23 травня 2024

Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення з основними положеннями нормативно-правового акта. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у документі. Для отримання інформації щодо змісту конкретних положень акта необхідно ознайомитись з нормативного акта на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України.

Основні вимоги до платоспроможності страховика

Страховик повинен мати прийнятний регулятивний капітал для виконання вимог до платоспроможності.

Прийнятний регулятивний капітал повинен перевищувати капітал платоспроможності (SCR) та мінімальний капітал (MCR)

Прийнятний регулятивний капітал визначається на основі підходів Директиви Solvency II як регулятивний капітал з дотриманням вимог до пропорцій його складових (різні пропорції для дотримання SCR та MCR)

Регулятивний капітал визначається як різниця прийнятних активів (відповідно до переліку та вимог до них) та зобов'язань страховика, розподілений за трьома рівнями капіталу в залежності від доступності для покриття збитків та субординованості відповідної складової

Капітал платоспроможності (SCR) визначається за формулою відповідно до Директив Solvency I на основі обсягів діяльності страховика

Мінімальний капітал (MCR) визначається як $1/3$ SCR, але не може бути менше 32 млн.грн (non-life прості ризики) / 48 млн.грн (life, інший non-life)

Основні вимоги до інвестиційної діяльності страховика

1

Дотримання принципів інвестування, визначених у новому Законі про страхування:

- страховик зобов'язаний інвестувати лише в активи, ризики яких він може коректно визначати, відслідковувати, оцінювати, управляти ними та подавати звіти про них;
- кошти повинні бути інвестовані таким чином, щоб забезпечити належний рівень безпеки, якості, диверсифікованості, належну ліквідність та прибутковість активів

2

Дотримання вимог щодо відповідності валют активів та зобов'язань:

- загальна відкрита валютна позиція не повинна перевищувати 20% від регулятивного капіталу

3

Дотримання вимог до активів на покриття технічних резервів:

- прийнятні активи за визначеним переліком і лімітами концентрації повинні перевищувати технічні резерви, в тому числі у розрізах окремих валют

Регулятивний капітал страховика

Етапи визначення розміру капіталу платоспроможності

Крок I: розподіл складових власного капіталу на I, II, III рівні регулятивного капіталу

Крок II: визначення суми прийнятних активів і їх різниці із зобов'язаннями страховика та коригування розміру регулятивного капіталу I або II рівня

Крок III: визначення прийнятного регулятивного капіталу (застосування обмежень до пропорції складових рівнів регулятивного капіталу)

Крок I: Рівні регулятивного капіталу (РК)

- На підставі підходів **Директиви Solvency II**
- Розподіл на рівні капіталу пропонується **на підставі критеріїв** щодо доступності кожного інструменту капіталу до поглинання збитків та їх субординації

Складові РК I рівня

- фактично сплачений зареєстрований статутний капітал (для АТ - представлений простими акціями)
- емісійні різниці за простими акціями
- нерозподілений прибуток минулих років після вирахування дивідендів, які мають бути виплачені, підтверджений аудитором
- резерви та фонди, створені або збільшені за рахунок нерозподіленого прибутку

• від'ємне значення РК II рівня

• нерозподілений збиток минулих років

Складові РК II рівня

- фактично сплачений зареєстрований статутний капітал, представлений привілейованими акціями,
- емісійні різниці за привілейованими акціями
- субординований борг зі строком дії ≥ 10 років та строком погашення ≥ 5 років, на який надано дозвіл НБУ
- прибуток поточного та звітного року
- складові, що не були включені до РК I рівня (не відповідають критеріям I рівня)

• збиток звітного та поточного року

Складові РК III рівня

- субординований борг, строк дії та строк погашення якого ≥ 5 років, на який надано дозвіл НБУ
- складові, що не були включені до РК I рівня, II рівня (не відповідають критеріям відповідного рівня)

Крок II: Прийнятні активи

- До розрахунку РК використовуються лише прийнятні (дозволені) активи
- Встановлені якісні та кількісні вимоги в залежності від виду прийнятного активу

Активи

Не прийнятні активи

Прийнятні активи

Гроші в банку
Цінні папери
Технічні резерви за договорами вихідного перестраховання
Нерухоме майно
Непрострочена дебіторська заборгованість (обмежена)
Кошти в МТСБУ
Кредити страхувальникам
Готівка
Активи за МСФЗ 16 «Оренда»

Надлишок
прийнятних активів
над зобов'язаннями

Пасиви

Власний капітал

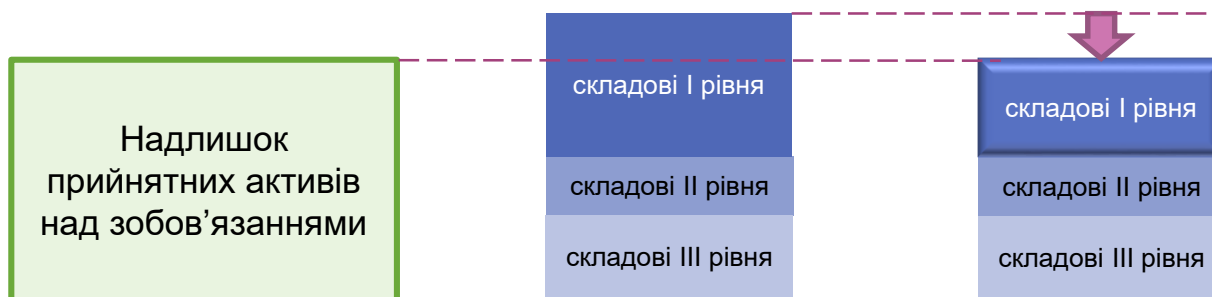
Субординований борг, на який
отримано дозвіл НБУ

Технічні резерви

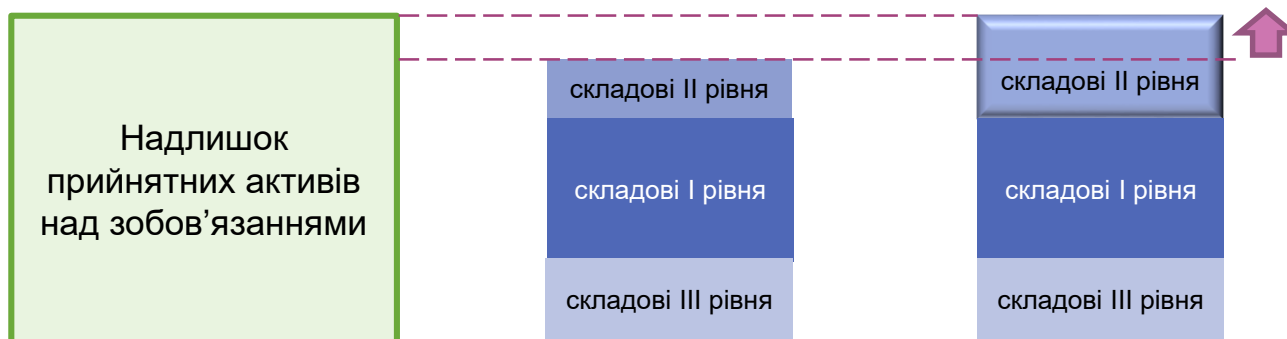
Інші зобов'язання (окрім субборгу,
на який отримано дозвіл НБУ, та
зобов'язань, забезпечених активами)

Крок II: Вплив на регулятивний капітал

Коригування розміру регулятивного капіталу I рівня (зменшення):

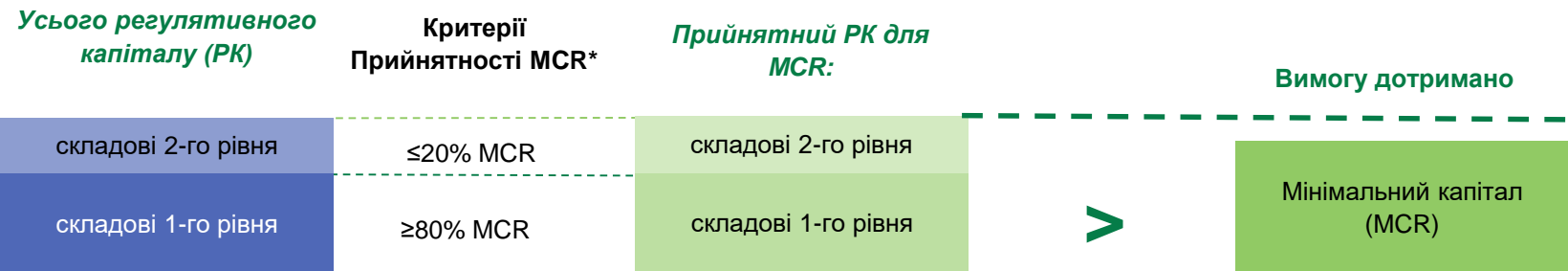

Коригування розміру регулятивного капіталу II рівня (збільшення):

Крок III: прийнятний регулятивний капітал

- ✓ Для визначення достатності капіталу оцінюється його прийнятність через пропорції складових РК різних рівнів
- ✓ Критерії прийнятності (зокрема, пропорції складових) РК різняться для покриття вимог до капіталу платоспроможності та до мінімального капіталу.
- ✓ Прийнятний РК рівний сумі капіталу 1 рівня + прийнятній сумі капіталу 2 рівня (+ для SCR прийнятній сумі капіталу 3 рівня)
- ✓ Сума прийнятного РК із дотриманням критеріїв прийнятності має бути більшою за SCR та мінімальний капіталу

Вимоги до прийнятних активів

Гроші в банку-резиденті

банк дотримується усіх економічних нормативів (спрощені вимоги на період до завершення воєнного стану + 1 рік)

Акції, корп.облігації, облігації внутрішніх місцевих позик і міжнародних фін.організацій, цінні папери іноземних держав-емітентів, державні цінні папери (крім ОЗДП, придбаних після 01.01.2024)

- облік в депозитарних установах України (для українських емітентів - на сегрегованих рахунках);
- рейтинг іноземного емітента не нижче "BBB+";
- цінні папери іноземного емітента відповідають вимогам щодо їх допуску до обігу в Україні

Технічні резерви за договорами вихідного перестраховання

перестраховик-нерезидент повинен мати рейтинг не нижче "BBB+" або досвід не менше ніж 3 роки

Нерухоме майно

- life – житлові будинки та нежитлові будівлі; земля під цими об'єкти за умови їх використання в операційній діяльності;
- non-life - нежитлові будівлі; земля під цими об'єкти за умови їх використання в операційній діяльності;
- страхування (*відстрочено*)

Кредити страхувальникам-фіз.особам

у розмірі не більше резерву премій, сформованого за відповідними договорами страхування життя

Кошти в МТСБУ

в розмірі не більше технічних резервів за договорами, укладеними відповідно до ЗУ про ОСЦПВ

Непрострочена дебіторська заборгованість (НДЗ)

- кошти в гарантійних фондах асистансах та/або закладів охорони здоров'я + вимоги;
- здійснені страхові виплати за іншого страховика: в межах класу 10 з прямого врегулювання; за договорами співстрахування;
- інші нестрахова НДЗ в межах нестрахової кредиторської заборгованості

Готівка;

Активи з права користування відповідно до МСФЗ 16 «Оренда»

+ загальні обмеження до усіх прийнятних активів (в т.ч. відсутність обтяжень, зауважень аудитора до оцінки тощо) та додаткові обмеження до прийнятних активів на покриття технічних резервів

Прийнятні активи.

Обмеження на концентрацію прийнятних активів

Категорії / підкатегорії активів страховика		Кількісні обмеження				
		активи для покриття технічних резервів, у % від технічних резервів		активи для виконання вимог до регулятивного капіталу, % від суми (SCR+зобов'язання)		
		life	non-life	life	non-life	
Грошові кошти на поточному рахунку, на рахунках ескроу та вклади в банку-резиденті		без обмежень				
Нерухоме майно у власності страховика	life СК	житлова і нежитлова нерухомість	≤ 20%, з них: ≤10% - в 1 об'єкт нерухомості			
	non-life СК	земельні ділянки, на яких розташована така нерухомість	Земельна ділянка разом з нерухомим майном, розташованим на ній, вважаються одним об'єктом нерухомого майна			
		нежитлова нерухомість				
		земельні ділянки, на яких розташована така нерухомість				
		Всього, з них:	≤ 30%			
"Недержавні" цінні папери	акції	акції українських емітентів	≤ 3%			
		акції іноземних емітентів	≤10%	≤ 3%	≤10%	≤ 3%
	цінні папери іноземних держав-емітентів	≤20%				
	облігації міжнародних фінансових організацій з визначеного переліку	≤10%				
	облігації	корпоративні облігації іноземних емітентів	≤10%			
корпоративні облігації українських емітентів		≤10%				
		внутрішніх місцевих позик	≤10%			
Державні цінні папери, крім ОЗДП, придбаних після 01.01.2024		строк погашення: ≤ 1,5 року	≤ 90%	≤ 80%	≤ 90%	≤ 80%
		строк погашення: > 1,5 років	≤ 80%	≤ 60%	≤ 80%	≤ 60%
Технічні резерви за договорами вихідного перестрахування		Всього, з них:	100% з ядерного страхування; 100% резерву заявлених, але не виплачених збитків (RBNS); ≤50% інших резервів (крім RBNS) для страхування, крім ядерного, в т.ч.:			
		перестраховики-резиденти	≤10%			
		перестраховики-нерезиденти	без обмежень			
Кредити страхувальникам – фізичним особам			≤ 20%	не приймаються	без обмежень	не приймаються
Готівка в касі			≤ 3%			
Залишки коштів у централізованих страхових резервних фондах МТСБУ			не приймаються	під зобов'язання ОСЦПВ	не приймаються	≤ технічних резервів з ОСЦПВ
Непрострочена дебіторська заборгованість	«страхова» (асистанс, пряме врегулювання з ОСЦПВ, співстрахування)		без обмежень			
	нестрахова		не приймаються		не більше нестрахової кредиторської заборгованості	
Активи з права користування відповідно до МСФЗ 16 «Оренда»			не приймаються		не більше зобов'язань за МСФЗ 16	

Обмеження на концентрацію прийнятних активів для розрахунку регулятивного капіталу

на 1 особу

- ✓ 35% від (SCR + Зобов'язання), якщо до складу прийнятних активів, розміщених у такій особі, належать у тому числі грошові кошти на рахунках у банку, вклади (депозити) або зобов'язання перестраховика;
- ✓ 10% від (SCR + Зобов'язання), якщо до складу прийнятних активів, розміщених у такій особі, не належить жоден з таких активів: грошові кошти на рахунках у банку, вклади (депозити), зобов'язання перестраховика.

на усіх пов'язаних осіб

- ✓ 35% від (SCR + Зобов'язання), якщо до складу прийнятних активів, розміщених у пов'язаних із страховиком особах, належать у тому числі грошові кошти на рахунках у банку, вклади (депозити);
- ✓ 10% від (SCR + Зобов'язання), якщо до складу прийнятних активів, розміщених у такій особі, не належить жоден з таких активів: грошові кошти на рахунках у банку, вклади (депозити).

Вимоги не поширюються на зобов'язання перестраховика

Розрахунок капіталу платоспроможності та мінімального капіталу

Капітал платоспроможності та мінімальний капітал

- Формула розрахунку капіталу платоспроможності визначена відповідно до Директив Solvency I окремо для life та non-life
- Розмір мінімального капіталу визначено новим Законом про страхування

Капітал платоспроможності (SCR):

$SCR^{non-life}$ = формула розрахунку відповідно до Solvency I

SCR^{life} = спрощена формула розрахунку відповідно до Solvency I

$SCR^{life+non-life} = SCR^{life} + SCR^{non-life}$

MCR^{life} , $MCR^{non-life}$ - більша з величин:

1/3 SCR

Мінімальне **32 млн.грн.:** пряме страхування non-life, крім класів 10 – 15

абсолютне **48 млн. грн.:** non-life за класами 10-15, life, вхідне перестраховування
значення

$MCR^{life+non-life} = MCR^{life} + MCR^{non-life}$

Капітал платоспроможності для non-life

$$SCR^{\text{non-life}} = \max (КП^{\text{СП}}; КП^{\text{СВ}}; КП_{\text{П}})$$

де:

$КП^{\text{СП}}$ – величина, розрахована на основі страхових премій за 12 місяців та зважена на:

- ✓ підвищений коефіцієнт для класів страхування відповідальності (1,5)
- ✓ ліміт застосування абсолютних коефіцієнтів (700 млн грн страхових премій – 18%/16%)
- ✓ коефіцієнт ефективності перестраховування, визначений на основі фактичних та зарезервованих страхових виплат за останні 36 місяців ($\geq 50\%$);

$КП^{\text{СВ}}$ – величина, розрахована на основі середньорічного обсягу страхових виплат за 36 місяців та зважена на:

- ✓ підвищений коефіцієнт для класів страхування відповідальності (1,5)
- ✓ ліміт застосування абсолютних коефіцієнтів (300 млн грн страхових виплат – 26%/23%)
- ✓ коефіцієнт ефективності перестраховування, визначений на основі фактичних та зарезервованих страхових виплат за останні 36 місяців ($\geq 50\%$);

$КП_{\text{П}}$ – капітал платоспроможності, розрахований на 31.12 попереднього календарного року за формулою $SCR^{\text{non-life}}$ та зважений на:

- ✓ коефіцієнт зміни резервів збитків за період між 31.12 та звітною датою ($\leq 100\%$)

Капітал платоспроможності для life

LIFE:
$$SCR^{life} = TP \cdot 0,037 + ВПР_{CI} \cdot 0,0007$$

де:

TP – чисті технічні резерви (окрім маржі ризику) за класами страхування життя;

ВПР_{CI} – відповідальність під ризиком за ризиками смерті та інвалідності;

Вимоги до інвестиційної діяльності страховика

Вимоги до інвестиційної діяльності

1

Дотримання вимог, визначених у Законі 1909:

«Страховик зобов'язаний формувати активи з дотриманням принципу розсудливості, а саме:

- 1) страховик зобов'язаний інвестувати лише в активи, ризики яких він може коректно визначати, відслідковувати, оцінювати, управляти ними та подавати звіти про них;
- 2) кошти повинні бути інвестовані таким чином, щоб забезпечити належний рівень безпеки, якості, диверсифікованості, належну ліквідність та прибутковість активів.»

2

Дотримання вимог щодо відповідності валют активів та зобов'язань:

$$\frac{\sum_i |A_i - Z_i|}{PK} \cdot 100\% \leq 20\%$$

A_i - активи в i -тій валюті

Z_i - зобов'язання в i -тій валюті

$|A_i - Z_i|$ - різниця включається до розрахунку без урахування знака

PK – регулятивний капітал

Покриття технічних резервів

1

ПА ≥ ТР

2

ПА_валюта ≥ 80%ТР_валюта*

Не прийнятні активи

Прийнятні активи (ПА):

(з додатковими обмеженнями та лімітами на концентрацію (див. слайд 20))

Гроші в банку

Державні цінні папери

Інші цінні папери

Технічні резерви за договорами вихідного перестраховання

Нерухоме майно

Кошти в МТСБУ

Готівка

Кредити страхувальникам

Технічні резерви

* не застосовується до ТР у валюті, частка якого <7% загальної суми ТР або валютою яких є валюта страхування інша, ніж одна з конвертованих валют, що належать до 1 групи Класифікатора валют (у такому випадку активи на покриття таких резервів можуть визначатися у іншій вільноконвертованій валюті)

Дякую за увагу!

Національний
банк України